

Dr. Serpil IŐIK
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Medenî Usul ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı

**İCRA VE İFLÂS HUKUKUNDA
İVAZSIZ TASARRUFLARIN
İPTALİ DAVASI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XXXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ HAKKINDA GENEL AÇIKLAMALAR: KAVRAM, AMAÇ, TARİHÇE, BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRMA VE ŞARTLAR

§I. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ BAKIMINDAN KAVRAM, AMAÇ ve DÜZENLEMeye DUYULAN İHTİYAÇ	7
A. İvazsız Tasarrufların İptali Kavramı	7
B. İvazsız Tasarrufların İptali Davasının Amacı.....	11
C. İvazsız Tasarrufların İptaline İlişkin Düzenlemelere Duyulan İhtiyaç	16
1. Alacaklıların Korunmasına Özel Olarak Duyulan İhtiyaç....	16
2. Yasal Düzenlemelere Özel Olarak Duyulan İhtiyaç.....	17
§II. TASARRUFUN İPTALİ DAVASININ TARİHSEL GELİŞİMİ İLE İVAZSIZ TASARRUFLARDAN DOLAYI AÇILAN İPTAL DAVASININ TARİHÇESİ	18
A. Genel Olarak	18
B. Roma Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Tarihsel Gelişimi ile İvazsız Tasarrufların İptalinin Tarihçesi	19
1. Genel Olarak.....	19

2. Roma Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Tarihsel Kökeni ve Gelişimi.....	19
a. Roma Klasik Döneminde.....	19
b. Post-Klasik Hukuk Dönemi (Iustinianus Dönemi, Corpus Iuris Civilis)	21
c. Roma Hukukunda Tasarrufun İptali Sebepleri Kapsamında İvazsız Tasarrufların İptali	23
§ III. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİNE İLİŞKİN KANUNİ DÜZENLEMELER.....	24
A. Genel Olarak	24
B. Mukayeseli Hukukta İvazsız Tasarrufların İptaline İlişkin Kanuni Düzenlemeler.....	25
1. Alman Hukukunda İvazsız Tasarrufların İptaline İlişkin Kanuni Düzenlemeler	25
2. Avusturya Hukukunda İvazsız Tasarrufların İptaline İlişkin Kanuni Düzenlemeler	28
3. İsviçre Hukukunda İvazsız Tasarrufların İptaline İlişkin Kanuni Düzenlemeler	29
C. Türk Hukukunda İvazsız Tasarrufların İptaline İlişkin Kanuni Düzenlemeler.....	33
§ IV. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ KONUSUNA İLİŞKİN TERİMSEL AÇIKLAMALAR.....	38
§ V. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTAL DAVASINA KONU EDİLMESİNİN GEREKÇESİ.....	43
§ VI. İVAZSIZ TASARRUFLARDAN DOLAYI AÇILAN İPTAL DAVASININ DAVA ÇEŞİTLERİ ARASINDAKİ YERİ VE BUNUN SONUÇLARI	46
§ VII. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASININ KONUSU ...	50
§ VIII. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASININ BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI.....	55
A. İvazsız Tasarruflardan Dolayı Açılan İptal Davası ile Muvazaa Arasındaki İlişki	55
1. Genel Olarak.....	55

2. Muvazaa Hakkında Genel Açıklamalar	56
a. Muvazaa Kavramı	56
b. Muvazaanın Türleri	59
(1) Mutlak Muvazaa.....	59
(2) Nispi Muvazaa	60
c. Muvazaanın Hüküm ve Sonuçları	62
3. İvazsız Tasarruflardan Dolayı Açılacak Olan İptal Davası ile Muvazaanın Karşılaştırılması.....	64
4. İvazsız Tasarruflardan Dolayı Açılacak Olan İptal Davası ile Muvazaa Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi	68
a. Doktrinde İleri Sürülen Görüşler.....	68
(1) Genel Olarak.....	68
(2) Muvazaalı İşlemlere Karşı Tasarrufun İptali Davası Açılmayacağını İleri Süren Görüş.....	69
(3) Muvazaalı İşlemlere Karşı Tasarrufun İptali Davası Açılabileceğini İleri Süren Görüş	71
b. Yargıtay'ın Görüşü ve Uygulaması	74
c. Görüşümüz	81
B. İvazsız Tasarrufların İptali Davası ile İnançlı İşlemler Arasındaki İlişki	82
C. İvazsız Tasarrufların İptali Davası ile İstihkak Davası Arasındaki İlişki	91
§IX. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ BAKIMINDAN MEVCUDİYETİ ARANAN ŞARTLAR.....	99
A. Genel Olarak	99
B. Tasarrufun İptali Davasının Dinlenebilmesi İçin Mevcudiyeti Aranana Ön Şartlar.....	101
1. Davacının Takip Konusu Alacağının Gerçek Olması	101
2. Borçlu Hakkındaki Takibin Kesinleşmiş Olması	107
3. İptali İstenen Tasarrufun Takip Konusu Borcun Doğumundan Sonraki Bir Tarihte Yapılmış Olması.....	117

4. Borçlu Hakkında Alınmış Aciz Belgesinin (Vesikasının) Bulunması	122
a. Kural ve İstisnaları	122
b. Tasarrufun İptali Davasında İleri Sürülebilecek Olan Aciz Belgesi Çeşitleri.....	128
(1) Kesin Aciz Belgesi.....	128
(2) Geçici Aciz Belgesi	130
c. Tasarrufun İptali Davası Açma İmkânı Vermeyen Tutanak ve Belgeler	132
(1) Genel Olarak.....	132
(2) İhtiyati Haciz Tutanağı	133
(3) Rehin Açığı Belgesi.....	134
d. Tasarrufun İptali Davasında Aciz Belgesinin Niteliği..	135
(1) Genel Olarak.....	135
(2) İsviçre Hukukunda	135
(3) Türk Hukukunda	136
(4) Değerlendirme	139
e. Tasarrufun İptali Davasında Aciz Belgesinin İleri Sürülme Zamanı	140
f. Tasarrufun İptali Davasında Aciz Belgesinin Gösterdiği Özellikler.....	142
C. İİK m. 278 Uyarınca Tasarrufun Gerçekleştiği Zaman Dilimi	144

İKİNCİ BÖLÜM
TASARRUFUN İPTALİ DAVASININ
KANUNİ MADDİ UNSURU OLARAK
BAĞIŞLAMA VE İVAZSIZ TASARRUFLAR
İLE BAĞIŞLAMA GİBİ KABUL EDİLİP
İPTALE TABİ TUTULAN TASARRUFLAR

ŞI. TASARRUFUN İPTALİ DAVASININ KANUNİ MADDİ UNSURU OLARAK BAĞIŞLAMA VE İVAZSIZ TASARRUFLAR.....	147
A. Genel Olarak	147
B. Bağışlamalar (Schenkungen).....	148
1. Bağışlama Hakkında Genel Bilgiler	148
a. Bağışlama Kavramı ve Tanımı	148
b. Bağışlamanın Unsurları	152
(1) Kazandırıcı İşlem Niteliği	152
(2) İvazsız Olması.....	152
(3) Sözleşme Olması.....	153
(4) Sübjektif Şart: Bağışlama Niyetinin Var Olması....	154
(5) Sağlararası Bir Hukuksal İşlem Olması.....	155
c. Bağışlamanın Konusu	155
d. Bağışlama Sayılmayan İvazsız Tasarruflar	156
e. Bağışlamanın Türleri.....	158
(1) Elden Bağışlama.....	158
(2) Bağışlama Sözü Verme.....	159
(3) Şartlı (Koşullu) Bağışlama	160
(4) Yüklemeli (Mükellefiyetli) Bağışlama	162
(5) Yerine Getirilmesi (Tenfizi) Bağışlayanın Ölümüne Bağlı Bağışlama.....	165
(6) Bağışlayana Dönme Şartlı (Koşullu) Bağışlama....	167
f. Bağışlamada Ehliyet	168

(1) Genel Olarak.....	168
(2) Bağışlayanın Ehliyeti.....	169
(3) Bağışlananın Ehliyeti.....	172
g. Bağışlamanın Tabi Olduğu Şekil	174
2. Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Bağışlama Kavramı	178
3. İİK m. 278 Uyarınca Tasarrufun İptali Davası Açılmayacak Olan Durumlar.....	179
a. Mutad Hediyeeler.....	179
b. Bağışlama Vaatleri.....	180
c. Ölüme Bağlı Tasarruflar	180
d. Eksik Borçlar.....	182
C. İvazsız Tasarruflar (Unentgeltliche Verfügungen).....	183
1. Genel Olarak.....	183
2. İvazsız Tasarruf Hakkında Genel Açıklamalar	183
a. İvazsız Tasarruf Kavramı	183
b. İvazsız Tasarruf Kavramının Unsurları.....	185
(1) Genel Olarak.....	185
(2) Objektif Unsur: Tasarrufta Bulunanın Bunun Karşılığında Eş Değer Bir Menfaat Elde Etmemesi.....	185
(3) Sübjektif Unsur: Tasarrufta Bulunanın Yasal Olarak Yükümlü Olmadığı Bir Hizmeti Bilerek Yerine Getirmiş Olması.....	187
i. Sübjektif Unsur Hakkında Açıklamalar.....	187
ii. Borçlunun Yükümlülüğünün Hukuki Niteliği Konusunda Yanılması.....	188
aa. İcra Edilemeyen Bir Borcun Borçlu Tarafından Yapmaya Yükümlü Olduğu İncancıyla Yerine Getirilmesi	188
bb. Borçlunun Bir Bağışlama veya İvazsız Tasarrufta Bulunduğu Düşüncesiyle	

	Dava Edilebilir Bir Yükümlülüğü Yerine Getirmesi	188
	(4) İvazsız Tasarrufun Varlığından Söz Edebilmek İçin Sadece Tasarrufta Bulunanın Konumu Göz Önünde Bulundurulmalıdır	189
	c. İsviçre Federal Mahkemesi Kararlarında İvazsız Tasarruf Kavramı	189
	3. Borçlunun Tasarruflarının İvazsız Olup Olmadığının Değerlendirilmesinde Önem Arz Eden Hususlar	190
	a. Tasarrufun İvazsız Olup Olmadığının Değerlendirilmesinde Zamansal Kesit	190
	b. Tasarrufun İvazsız Olup Olmadığı Konusunda İspat Yükü	191
ŞII.	BAĞIŞLAMA GİBİ KABUL EDİLEREK İPTALE TABİ TUTULAN TASARRUFLAR	191
	A. Genel Olarak	191
	B. Yakın Hısımlar Arasındaki İvazlı Tasarruflar	195
	1. Yakın Hısımlar Arasındaki İvazlı Tasarrufların İptal Sebebi Olması Hakkında Genel Açıklamalar	195
	a. Yakın Hısımlar Arasındaki Tasarrufların Bağışlama Sayılarak Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi: Genel Bir Bakış	195
	b. Yakın Hısımlar Arasındaki Tasarrufların İptaline İlişkin İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükümünün Tarihsel Gelişimi	198
	2. İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükümünün Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararlarından Önceki Hali	199
	3. Anayasa Mahkemesi'nin İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükmüne İlişkin Olarak Verdiği İptal Kararları ile Bunların Değerlendirilmesi	201
	a. Genel Olarak	201
	b. Anayasa Mahkemesi'nin İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükmüne İlişkin Olarak Verdiği İptal Kararları	204

- (1) İİK m. 278/f. 3, b. 1’de Öngörülen “Neseben veya” İfadesinin Anayasa Mahkemesi Kararı ile İptal Edilmesi..... 204
- (2) İİK m. 278/f. 3, b. 1’de Öngörülen “Karı ve Koca ile” İfadesinin Anayasa Mahkemesi Tarafından İptal Edilmesi..... 208
- (3) İİK m. 278/f. 3, b. 1’de Öngörülen “Usul ve” “Sihren Üçüncü Dereceye Kadar (Bu Derece Dahil) Hısımlar” İfadelerinin Anayasa Mahkemesi Tarafından İptal Edilmesi..... 212
- (4) İİK m. 278/f. 3, b. 1’de Öngörülen “Evlat Edinenle Evlatlık” İfadesinin Anayasa Mahkemesi Tarafından İptal Edilmesi..... 214
- c. İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükümüne İlişkin Olarak Anayasa Mahkemesi Tarafından Verilen İptal Kararlarının Değerlendirilmesi..... 216
- d. Anayasa Mahkemesinin Verdiği Kararlarla İİK m. 278/f. 3, b. 1’de Öngörülen Düzenlemenin Sadece Bir Kısımının İptal Edilmesi Üzerine Değerlendirmeler..... 217
- e. Anayasa Mahkemesinin İptal Kararları Sonrasında İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükümünün Yeniden Düzenlenmesi Sorunu Üzerine Değerlendirmeler 219
- (1) Genel Olarak..... 219
- (2) İİK m. 278/f. 3, b. 1’deki Düzenlemenin Tamamen Kaldırılması Gerektiği Şeklindeki Görüş..... 219
- (3) İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükümünün Yeniden Düzenlenerek Anayasa’ya Uygun Hale Getirilmesi Gerektiği Şeklindeki Görüş..... 220
- (4) Görüşümüz 220
- f. İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükümünde İptal Edilen Yakın Hısımlar Bakımından İİK m. 279 veya

	İİK m. 280'deki İptal Sebeplerinin Uygulanıp Uygulanamayacağı Hakkında Değerlendirmeler	221
4.	Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararlarının Yürürlüğe Girmesinden Sonra İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükümü Kapsamında Öngörülen Hısımlar: "Füru (Altsoy)" ile Gerçekleştirilen İvazlı Tasarruflar	222
a.	Genel Olarak.....	222
b.	Füru (Altsoy) ile Yapılan İvazlı Tasarrufların İptali Sebebi Teşkil Etmesi Hakkında Açıklamalar.....	224
c.	İİK m. 278/f. 3, b. 1 Hükümünün Uygulanmasına İlişkin Esaslar	225
5.	Yakın Hısımlar Arasındaki Tasarrufların Bağışlama Gibi Sayılarak İptali Davasına Konu Edilmesi Özelinde Değerlendirmeler.....	227
a.	Yakın Hısımlar Arasında Gerçekleşen Tasarruflar Bakımından İvaz Alınmış Olmasının Önem Arz Edip Etmeyeceği	227
b.	Yakın Hısımlar Arasında Yapılan Tasarruflar Bakımından Edimler Arasında Aşırı Bir Fark Olmasının Önem Arz Edip Etmeyeceği.....	228
c.	Yakın Hısımlar Arasındaki Tasarrufların Bağışlama Gibi Sayılarak İptali Davasına Konu Edilmesi Bakımından Lehine Tasarrufta Bulunulan Üçüncü Kişinin İyiniyetli Olup Olmaması	230
d.	Yakın Hısımlar Arasındaki Tasarrufların Bağışlama Gibi Sayılarak Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi İçin Zarar Verme Kastının Aranıp Aranmayacağı	231
e.	İİK m. 278/f. 3, b. 1'de Sayılan Kimseler Arasında Yapılan Tasarrufların Ortak Muristen Kalan Malların Paylaştırılması Amacıyla Gerçekleştirildiği Savunması.....	233
C.	Yapıldığı Sırada Borçlu Aleyhine İvazlar Arasında Açık Bir Orantısızlık Bulunan Sözleşmeler	234

1. Genel Olarak.....	234
2. İvazlar Arasında Açık Orantısızlık (Missverhältnis) Kavramı	238
a. İvazlar Arasındaki Açık Orantısızlık Kavramının Unsurları.....	238
(1) İvazlar Arasındaki Orantısızlığın Ciddi (Önemli Ölçüde) Olması.....	238
(2) İvazlar Arasındaki Orantısızlığın Tarafların Yeterli Bir Dikkatle Anlayabileceği Ölçüde Olması.....	241
b. Yargıtay'ın Yerleşmiş İçtihatlarına Göre İvazlar Arasında Orantısızlık Kavramı.....	242
3. İvazlar Arasındaki Orantısızlık Kavramı ile Karma Bağışlamalar Arasındaki İlişki	245
4. Yapıldığı Sırada Verdiği Şeyin Değerine Göre Borçlunun İvaz Olarak Pek Aşağı Bir Fiyat Elde Ettiği Tasarrufların İptalinin Şartları.....	247
a. Borçlunun Bir Bedel (İvaz) Alarak Akdettiği Bir Sözleşmesinin Bulunması	247
b. Objektif Şart: İvazlar Arasında Orantısızlık Bulunması	248
c. İvazlar Arasındaki Orantısızlığın Sözleşmenin Yapıldığı Zamanda Var Olması	249
(1) Sözleşmenin Yapıldığı Zamandaki Değerin Dikkate Alınması	249
(2) Borçlandırıcı İşlem ile Tasarruf İşleminin Farklı Zamanlarda Gerçekleşmesi	250
(3) Borçlunun Üzerinde Düşen Edim Bakımından Meydana Gelen Değer Artışları.....	251
d. Sübjektif Unsurun Aranıp Aranmayacağı	253
5. İvazlar Arasında Orantısızlık Bulunduğunun Tespiti.....	255
a. Genel Olarak.....	255

-
- b. İvazlar Arasında Orantısızlık Bulunduğunun Tespiti Bakımından Bilirkişi İncelemesi Yapılması ve Bilirkişiden Rapor Alınması 256
- (1) Genel Olarak..... 256
- (2) Bilirkişilerin Sayısı, Nitelikleri ve Hazırlanacak Olan Bilirkişi Raporunun Özellikleri 257
- i. Bilirkişilerin Sayısı 257
- ii. Bilirkişilerin Nitelikleri..... 258
- iii. Hazırlanacak Olan Bilirkişi Raporunun Özellikleri..... 259
- (3) Bilirkişi Raporları Arasında Çelişki Olması ve Bu Çelişkinin Giderilmesi..... 261
- c. İİK m. 278/f. 3, b. 2 Uyarınca Açılan Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Malvarlığında Hasar Bulunması 263
- d. İİK m. 278/f. 3, b. 2 Uyarınca Açılan Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Taşınmaz Üzerinde İpotek Bulunması..... 264
- e. İİK m. 278/f. 3, b. 2 Uyarınca Açılan Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Taşınmaz Üzerinde Haciz Bulunması..... 271
- f. İİK m. 278/f. 3, b. 2 Uyarınca Açılan Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Taşınmaz Üzerinde Haciz ve İpoteğin Aynı Anda Bulunması 272
6. İvazlar Arasında Orantısızlık Bulunması Halinin Tasarrufun İptali Özelinde Değerlendirilmesi..... 275
- a. İvazlar Arasında Orantısızlık Bulunması Bakımından İyiniyetin Aranmaması 275
- b. İvazlar Arasındaki Orantısızlığın İptal Edilebilmesi İçin Geçerli Bir Tasarruf İşleminin Mevcut Olması..... 277
- c. Tasarrufa Konu Malı Üçüncü Kişiden Devralan Dördüncü Kişiler Hakkında İİK m. 278/f. 3, b. 2 Hükümünün Uygulanma İmkânının Bulunmaması 278

7. Yapıldığı Sırada Verdiği Şeyin Değerine Göre Borçlunun İvaz Olarak “Yüksek” Bir Fiyat Elde Ettiği Tasarrufların İptali Mümkün Müdür?	280
8. İvazlar Arasında Orantısızlık Bulunması Sebebiyle Açılan Tasarrufun İptali Davasında İspat.....	282
a. Genel Olarak.....	282
b. Tasarrufun Gerçek Değeri Üzerinden Yapıldığı İddiası ve İspatı.....	283
c. Taşınmaz Bedelinin Tapuda Düşük Gösterildiği İddiası ve İspatı.....	285
9. İvazlar Arasında Orantısızlık Bulunduğunun Tespit Edilmesi Halinde Verilecek Olan Karar	292
D. Borçlunun Kendisi yahut Üçüncü Bir Şahıs Menfaatine Kaydı Hayat Şartıyla İrat ve İntifa Hakkı Tesis Ettiği Sözleşmeler ve Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmeleri.....	296
1. Genel Olarak.....	296
2. İİK m. 278/f. 3, b. 3 Uyarınca Bağışlama Hükmünde Olduğu Kabul Edilen Sözleşmeler	300
a. Borçlunun Tesis Ettiği Kaydı Hayat Koşulu ile İrat (Ömür Boyu Gelir) Sözleşmeleri.....	300
b. Borçlunun Tesis Ettiği İntifa Hakkı (Yararlanma Sözleşmeleri)	305
c. Borçlunun Tesis Ettiği Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmeleri	311
3. İsviçre Hukukunda SchKG Art. 286 Abs. 2, Ziff. 2 Hükmünde Düzenlenen ve Tasarrufun İptali Davasında Bağışlama Gibi Kabul Edilen Oturma Hakkı (Wohnrecht) Türk Hukukunda Da Yapılacak Olan Bir Değişiklikle Kanun Metnine Eklenmeli Midir?..	325
4. Borçlunun Kendisi yahut Üçüncü Bir Şahıs Menfaatine Tesis Ettiği Kaydı Hayat ile İrat, İntifa ve Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmelerinin Bağışlama Gibi Sayılarak Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi Özelinde Değerlendirmeler.....	330

a. Açılacak Olan Tasarrufun İptali Davası Bakımından Herhangi Bir İvaz Verilmiş Olmasının Etkisi.....	330
b. İİK m. 278/f. 3, b. 3 Hükmüne Dayanarak Tasarrufun İptali Davası Açılmak İstenmesi Halinde İvazlar Arasında Eşitsizlik Bulunması Hakkında Değerlendirmeler.....	331
c. İİK m. 278/f. 3, b. 3 Hükmüne Dayanarak Tasarrufun İptali Davası Açılmak İstenmesi Halinde Taraflar Arasında Herhangi Bir Nitelikte Hısımlık Olması Hakkında Değerlendirmeler.....	332
d. Tasarrufun İptali Davası Açılabilmesi İçin Lehine Tasarrufta Bulunulan Üçüncü Kişinin İyiniyetli Olup Olmaması.....	334
e. Tasarrufun İptali Davası Açılabilmesi İçin Sadece Borçlu Tarafından Gerçekleştirilmiş Olan Ömür Boyu Gelir, İntifa veya Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmelerinin Var Olması Gerektiği	334
5. Borçlunun Kendisine yahut Üçüncü Bir Kişi Menfaatine Kaydı Hayat Şartıyla İrat ve İntifa Hakkı Tesis Ettiği ve Ölünceye Kadar Bakma Sözleşmesi Akdettiği Hallerde Tasarrufun İptali Davası Bakımından İspat.....	335
§ III. BAĞIŞLAMA OLMADIĞI KANUNDA ÖNGÖRÜLEN BAZI MUAMELELERDEN DOLAYI İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASININ AÇILIP AÇILAMAYACAĞI.....	336
A. Genel Olarak	336
B. Bağışlama Olmadığı Kanunda Öngörülen İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal Davası Açılıp Açılmayacağı Konusunda Doktrinde İleri Sürülen Görüşler	337
1. Bağışlama Olmadığı Kanunda Öngörülen İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptali Davası Açılmayacağına Dair Görüş	337

2. Bağışlama Olmadığı Kanunda Öngörülen İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptali Davası Açılabileceğine Dair Görüş	338
3. Görüşümüz	338
C. Bağışlama Olmadığı Kanunda Öngörülen İvazsız Tasarrufların İptal Davasına Konu Edilip Edilmeyeceğinin Münferiden Değerlendirilmesi	340
1. Hayat Sigortası	340
2. Mirasın Reddi	342
3. Ahlaki Bir Ödevin Yerine Getirilmesi	343
4. Henüz Kazanılmamış Bir Haktan Feragat Edilmesi	344
5. Malvarlığının Vakfa Devredilmesi	345

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASININ YARGILAMA USULÜ

§I. İVAZSIZ TASARRUFLARDAN DOLAYI AÇILACAK OLAN İPTAL DAVASININ YARGILAMA USULÜNE GENEL BAKIŞ	347
§II. İVAZSIZ TASARRUFLARDAN DOLAYI AÇILACAK OLAN İPTAL DAVASINDA GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME	349
A. Genel Olarak	349
B. İvazsız Tasarruflardan Dolayı Açılacak Olan İptal Davasında Görevli Mahkeme	350
1. Genel Olarak	350
a. Hacizdeki İptal Davasında Görevli Mahkeme	351
b. İflastaki İptal Davasında Görevli Mahkeme	354
2. Özel Durumlar	356

a.	Tasarrufun İptali Davasının Sıra Cetveline İtiraz Davası (İİK m. 235) İçerisinde Öne Sürülmesi Halinde Görevli Mahkeme	356
(1)	Genel Olarak.....	356
(2)	Tasarrufun İptalinin İflasta Sıra Cetveline İtiraz Davası İçerisinde Öne Sürülmesi	357
i.	Tasarrufun İptali Davasının İİK m. 235'te Öngörülen Sıra Cetveline İtiraz Davası Şeklinde Açılması Durumunda Görevli Mahkeme.....	357
ii.	İflas İdaresinin Sıra Cetveline İtiraz Davasına Karşı Açacağı Tasarrufun İptali Davasında Görevli Mahkeme	359
b.	İstihkak Davasına Karşılık Dava Olarak Açılan İptal Davasında Görevli Mahkeme.....	359
C.	İvazsız Tasarruflardan Dolayı Açılacak Olan İptal Davasında Yetkili Mahkeme	361
§III.	İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASININ DAVA ŞARTI ARABULUCULUĞA TABİ OLUP OLMADIĞI MESELESİ.....	368
A.	Genel Olarak	368
B.	Dava Şartı Arabuluculuk Hakkında Genel Açıklamalar	368
C.	İvazsız Tasarrufların İptali Davasının Dava Şartı Arabuluculuğa Tabi Olup Olmadığı Meselesinin Değerlendirilmesi	373
§IV.	İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASININ TARAFLARI.....	375
A.	Genel Olarak	375
B.	Tasarrufun İptali Davasında Davacı.....	377
1.	Genel Olarak.....	377
2.	Hacizdeki İptal Davasında Davacı.....	377
a.	Kural: Haciz Alacaklı	377

b.	İstihkak Davasına Karşı Dava Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davasında Davacı.....	382
c.	Aciz Belgesinde Gösterilen Alacağı Cüzi veya Külli Halefiyet Yoluyla Devralan Kimseler.....	384
3.	İflastaki İptal Davasında Davacı.....	384
a.	Kural: İflas İdaresi.....	384
b.	Özel Durumlar: İflasta Alacaklıların Tasarrufun İptali Davası Açabileceği İstisnai Haller.....	387
(1)	İstekleri Üzerine Kendilerini Dava Açma Hakkı Devredilen Alacaklılar	387
(2)	Bir Alacaklının Başka Bir Alacaklıya Karşı Açmış Olduğu Sıra Cetveline İtiraz Davası	389
(3)	İflas Kapanıktan Sonra Alacaklıların Tasarrufun İptali Davası Açması.....	390
C.	Tasarrufun İptali Davasında Davalı.....	391
1.	Genel Olarak.....	391
2.	Hacizdeki İptal Davasında Davalı.....	392
a.	Borçlu ve İptale Tabi Tasarruf Lehine Yapılan Üçüncü Kişi	392
b.	İstihkak Davasına Karşı Açılan Tasarrufun İptali Davasında Davalı.....	396
3.	İflastaki İptal Davasında Davalı.....	396
4.	Tasarrufun İptali Davasının Davalı Tarafı Bakımından Özel Durumlar	397
a.	Tasarrufun İptali Davasının İyiniyetli Üçüncü (Aslında Dördüncü) Kişilerin Haklarına Etkisi	397
b.	Kötüniyetli Dördüncü Kişi Aleyhine Tasarrufun İptali Davası Açılması.....	399
c.	Mirasçılar Aleyhine Tasarrufun İptali Davası Açılması	400
§V.	İVAZSIZ TASARRUFLARDAN DOLAYI İPTAL DAVASI AÇMA SÜRESİ	405
A.	Genel Olarak	405

B. İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal Davası Açma Süresi	406
C. İvazsız Tasarrufların İptali Bakımından Kanunda Öngörülen Sürelerin Başlangıcı.....	412
D. İvazsız Tasarrufların İptali Davası Bakımından Kanunda Öngörülen Sürelerin Hukuki Niteliği.....	415
§ VI. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASININ MAHKEMECE İNCELENME USULÜ	418
A. Yargılama Usulünün Türü.....	418
B. Hâkimin Takdir Yetkisini Kullanmadaki Serbestisi	421
§ VII. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASINDA ALINACAK OLAN YARGILAMA HARÇLARI ve VEKALET ÜCRETİ.....	426
A. Genel Olarak	426
B. İİK m. 278'e Dayalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davası Bakımından Harçlar	427
1. Genel Olarak.....	427
2. Başvurma Harcı ve Nispi Peşin Harç.....	428
a. Genel Olarak.....	428
b. Nispi Peşin Harcın Hesaplanması	430
(1) Genel Olarak.....	430
(2) Hacizdeki İptal Davasında	431
(3) İflastaki İptal Davasında	432
3. İvazsız Tasarrufların İptali Davası Sonucunda Hükme Bağlanan Harçlar.....	433
a. Genel Olarak.....	433
b. İİK m. 278'e Dayalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davasının Kabul Edilmesi Halinde Kalan (Bakiye) Nispi Karar ve İlam Harcı	433
c. İİK m. 278'e Dayalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davasının Reddedilmesi Halinde Nispi Karar ve İlam Harcı	436

d. İİK m. 278'e Dayalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davasının Konusuz Kalması Halinde Alınacak Olan Harç	437
4. Harçtan Muafiyet ve İstinaslara.....	437
a. Genel Olarak.....	437
b. Harçtan Muaf Olan Kurum, Kuruluş ve Kişilerin Tespiti.....	437
c. İvazsız Tasarrufların İptali Davasının Harçtan Muaf Olan Kurum, Kuruluş ve Kimselerce Açılmasının Sonuçları.....	440
C. İvazsız Tasarrufların İptali Davasında Vekalet Ücreti.....	441
§VIII. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASINDA İHTİYATİ HACİZ.....	443
A. İvazsız Tasarrufların İptali Davasında İhtiyati Haczin Amacı ve Konusu.....	443
B. Genel Olarak Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz Konusunda Kanunda Öngörülen Düzenleme ve Uygulaması	445
1. Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Hacze İlişkin Kanuni Düzenleme	445
2. Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz Uygulaması.	446
C. Tasarrufun İptali Davasında İhtiyati Haciz Kararı Verilebilmesi Bakımından İspat Ölçüsü.....	451
D. Tasarrufun İptali Davasında İhtiyati Haczin Etkisi.....	452
E. Tasarrufun İptali Davasında Verilecek Olan İhtiyati Haciz Kararı	453
§IX. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASININ ADLİ TATİLDE GÖRÜLÜP GÖRÜLMEMEYECİĞİ MESELESİ.....	454
§X. İVAZSIZ TASARRUFLARIN İPTALİ DAVASININ HÜKÜM VE SONUÇLARI.....	458
A. Genel Olarak	458
B. İptal Davasının Kabul Edilmesi	460
1. Hacizdeki İptali Davasının Kabulü Kararı	460
a. Genel Olarak.....	460

b. İptal Kararı	460
c. Üçüncü Kişinin Tazminata Mahkûm Edilmesi.....	462
d. Borçlunun Üçüncü Kişinin Zararını Gidermeye Mahkûm Edilmesi	468
e. Üçüncü Kişinin Verdiği Şeyi Geri İsteyebilmesi	471
f. Üçüncü Kişinin Eski Haklarını Koruması	472
g. Bağışlamada Üçüncü Kişinin Geri Verme Yükümlülüğü	474
(1) Kavram, Amaç ve Kanuni Dayanak.....	474
i. İsviçre Hukukunda	474
ii. Türk Hukukunda	475
(2) İİK m. 283/f. 6 Hükmünün Uygulama Alanı.....	477
(3) Üçüncü Kişinin Borcunun İİK m. 283/f. 6 Kapsamında Sınırlandırılabilmesi İçin İptale Tabi Tasarruflar	478
i. Bağışlama Sözleşmeleri.....	478
ii. İvazsız Tasarruflar	479
iii. Bağışlama Hükmünde Sayılan Tasarruf İşlemleri	480
(4) Kendisine Bağışlama Yapılan Kişinin İyiniyetli Olması.....	481
i. İyiniyet Kavramı.....	481
ii. İyiniyetin Aranacağı Zamansal Kesit	482
iii. İyiniyetli Kimsenin Yararlanacağı Korumanın Sınırı ve Kapsamı	482
iv. İyiniyetin İspatı	483
(5) Geri Verme Yükümlülüğünün Kapsamı ve Varlığına İlişkin İspat Yüğü	484
2. İflastaki İptal Davasının Kabulü Kararı	485
C. İptal Davasının Reddedilmesi	488
D. İptal Davasının Konusuz Kalması	490
SONUÇ	495
KAYNAKÇA.....	535

ELEKTRONİK KAYNAKLAR.....	590
KARAR DİZİNİ	591
İSVİÇRE YÜKSEK MAHKEME KARARLARI.....	591
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI.....	596
YARGITAY KARARLARI.....	597
BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARLARI	607
KAVRAM İNDEKSİ.....	609
MADDE İNDEKSİ.....	623